

ARTUR PASKO

Białystok

ZARZĄDZANIE SPORTEM W POLSCE W DEKADZIE EDWARDA GIERKA

Od czasu, kiedy w 1946 r. utworzony został Państwowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego kilkakrotnie dokonywano reorganizacji kultury fizycznej w Polsce. Zmiany te były związane z sytuacją polityczną kraju. W 1948 r., kilka miesięcy przed tzw. zjednoczeniem ruchu robotniczego i powstaniem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, kiedy komuniści umocnili swoją pozycję, w miejsce PUWFiPW – instytucji przynajmniej nazwą nawiązującą do urzędu przedwojennego – powołali Główny Urząd Kultury Fizycznej¹. GUKF miał charakter przejściowy, bowiem już w 1949 r. utworzono wzorowany na modelu radzieckim Główny Komitet Kultury Fizycznej². GKKF przetrwał jedenaście lat. W 1960 r. centralny organ zarządzający kulturą fizyczną przejął także kierownictwo turystyką³. W efekcie powstał Główny Komitet Kultury Fizycznej

1 Szerzej: P. Godlewski, *Sport w Polsce na tle politycznej rzeczywistości lata 1944–1956*, Poznań 2006, s. 123 i nast.; A. Nowakowski, *Zarządzanie kulturą fizyczną w Polsce w latach 1944–2001*, Rzeszów 2005, s. 51 i nast.; A. Pasko, *Polityczne aspekty organizacji sportu w Polsce w latach 1944–1949*, [w:] *Polska kultura fizyczna i turystyka w czasach zaborów i II Rzeczypospolitej*, red. D. Dudek, Kraków 2009, s. 274 i nast.; J. Gaj, *Ewolucja struktur organizacyjnych państwowego kierownictwa kulturą fizyczną w Polsce*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1989, t. XXXIII, nr 2, s. 116 i nast.

2 Szerzej: J. Gaj, op. cit., s. 119 i nast.; L. Szymański, *Ze studiów nad modelem kultury fizycznej w Polsce Ludowej 1944–1980*, Wrocław 1996, s. 37 i nast.; P. Godlewski, op. cit., s. 175 i nast.; A. Nowakowski, op. cit., s. 54 i nast.; A. Pasko, *Ku „jednolitemu kierownictwu” w sporcie. Zarządzanie sportem w Polsce w latach 1949–1956*, [w:] *O prawie i jego dziejach księgi dwie. Studia ofiarowane Profesorowi Adamowi Lityńskiemu w czterdziestopięciolecie pracy naukowej i siedemdziesięciolecie urodzin*, praca zbiorowa, Białystok – Katowice 2010, s. 690.

3 Szerzej: A. Nowakowski, op. cit., s. 82 i nast.

i Turystyki⁴. Od 1952 r. najważniejszą postacią z kierownictwa sportu pozostawał przedwojenny socjalista, przyjaciel Józefa Cyrankiewicza, Włodzimierz Reczek.

W grudniu 1970 r. W. Gomułkę odsunięto od władzy. Na stanowisku I sekretarza KC PZPR zastąpił go Edward Gierek. Nowym premierem, w miejsce J. Cyrankiewicza, został Piotr Jaroszewicz. Ze znaczących stanowisk usuwano także „ludzi Gomułki”. Na przykład E. Gierek wymienił większość sekretarzy wojewódzkich PZPR. Niepewna była też pozycja w kraju W. Reczka, zwłaszcza, że praktycznie odsunięto od władzy jego przyjaciela J. Cyrankiewicza.

Nowa ekipa rządząca podjęła próby reformowania struktury organizacyjnej sportu. Już dwa miesiące po przejęciu władzy kierownictwo GKKFiT przedstawiło wnioski w sprawie modyfikacji systemu sportu masowego i wyczynowego. Trudno przypuszczać, by propozycje zmian były samodzielną inicjatywą władarzy GKKFiT. Impuls musiał nadejść z KC PZPR. W odniesieniu do sportu kwalifikowanego w GKKFiT stwierdzono wówczas: „Ruch sportowy działający na zasadach samorządu sprzyja wyzwalaniu inicjatywy i aktywności społecznej, ale **skomplikowana struktura organizacyjna utrudnia jednolite zarządzanie konieczne dla osiągnięcia wyników na światowej arenie** (podkr. – A.P.)”⁵. Władze sportu przedstawiły propozycję, która znalazła uznanie w Wydziale Propagandy i Agitacji KC PZPR: „należy umocnić poprzez Główny Komitet [Kultury Fizycznej i Turystyki] centralne kierownictwo sprawami sportu wyczynowego”⁶.

Trzeba podkreślić, że wydarzenia te miały miejsce dwa lata przed Igrzyskami Olimpijskimi w Monachium. Osiągnięcie sukcesów na tych, ale także na kolejnych igrzyskach było priorytetem władz. Wszak w Monachium znajdowała się siedziba Radia Wolna Europa. Zwycięstwa polskich sportowców miały „zagłuszyć” audycje RWE i jednocześnie przekonywać o osiągnięciach państwa socjalistycznego. Dlatego odpowiednie przygotowania pod kierownictwem KC PZPR podjęte zostały zaraz po Igrzyskach Olimpijskich Meksyku, jeszcze w okresie rządów Gomułki⁷.

Temat „zmian modelowych w sporcie kwalifikowanym” miał być przygotowany przez specjalny zespół powołany przez „właściwego wicepremiera” dopiero

4 Szerzej: J. Gaj, op. cit., s. 120 i nast.

5 Archiwum Akt Nowych w Warszawie (dalej: AAN), KC PZPR, sygn. XI/954, *Wnioski Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki w sprawie funkcjonowania systemu masowej kultury fizycznej oraz wnioski w sprawie modyfikacji systemu sportu wyczynowego*, k. 6.

6 Ibidem, k. 10.

7 Szerzej: A. Pasko, *Polityczne aspekty przygotowań Polski do Igrzysk Olimpijskich w Monachium w 1972 r.*, [w:] *Z dziejów kultury fizycznej w Zagłębiu Dąbrowskim i regionach ościennych*, red. M. Pączek, S. Witkowski, A. Fryc, Sosnowiec – Katowice – Dąbrowa Górnicza 2010, s. 436 i nast.

po igrzyskach. Już wtedy, w pierwszej połowie 1971 r., Wydział Propagandy i Agitacji KC PZPR zaproponował też „rozważenie celowości skupienia w jednym organie państwowym – GKKFiT zagadnień sportu i turystyki”. Bowiem turystyka – w przeciwieństwie do sportu – miała być traktowana jako „usługowa gałąź gospodarki narodowej oparta na rachunku ekonomicznym”⁸.

Zagadnienie reorganizacji w sporcie podjęte zostało w kwietniu 1971 r. przez Sekretariat KC PZPR. Jak informował członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR, Edward Babiuch, najwyższe kierownictwo partii opowiedziało się za utrzymaniem wysokiego poziomu sportu kwalifikowanego w „kilku czołowych dziedzinach” oraz za „redukcją przerostów administracyjnych” w aparacie sportowym. Zapowiedział też utworzenie „specjalnej Komisji Partyjno-Rządowej”⁹. Decyzja o utworzeniu tej komisji podjęta została przez Sekretariat KC PZPR w marcu 1971 r.¹⁰

To, co Babiuch określił jako „redukcja przerostów administracyjnych”, w istocie było zapowiedzią likwidacji organów kolegialnych zajmujących się problemami kultury fizycznej. Prowadziło do centralizacji zarządzania sportem. Potwierdzenie tego znajdujemy w propozycji kierownictwa GKKFiT z listopada 1973 r. Zgodnie z wcześniejszymi uwagami Babiucha, proponowano likwidację niektórych komórek organizacyjnych, ponieważ „mnogość tych organów, dublowanie się ich kompetencji oraz ociążałość spowodowana nadmierną liczbą członków /Komitet, podkomitety, rady/ powoduje, iż są to, w praktyce, ciała mało – lub wręcz nieprzydatne”¹¹.

W kwietniu 1971 r. na plenarnym posiedzeniu GKKFiT Reczek zapowiedział konieczność wprowadzenia zmian w kulturze fizycznej i turystyce. Mówił on o potrzebie decentralizacji oraz jednocześnie o wzmocnieniu aktywności spo-

8 AAN, KC PZPR, sygn. XI/954, *Uwagi i wnioski Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR do materiałów GKKFiT „w sprawie funkcjonowania systemu masowej kultury fizycznej oraz w sprawie modyfikacji rozwoju sportu wyczynowego” z dnia 2 marca 1971 r.*, k. 35 i nast.

9 *Sekretariat KC PZPR o kf i sporcie. Trzeba wykorzystać wszystkie rezerwy i możliwości*, „Przegląd Sportowy”, nr 47, 22 kwietnia 1971 r., s. 2.

10 AAN, KC PZPR, sygn. XXXI-29, *Problemy do rozpatrzenia przez Komisję Rządowo-Partyjną do spraw systemu masowej kultury fizycznej oraz sportu wyczynowego*, k. 48.

11 AAN, GKKFiT, sygn. 1/195, *Propozycje zmian w aktualnym stanie organów kolegialnych GKKFiT i ich składzie osobowym z dnia 20 listopada 1973 r.*, k. 96; Zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 159/70 z dnia 28 września 1970 r. w sprawie nadania statutu GKKFiT w zakresie kultury fizycznej i turystyki działały wówczas: GKKFiT (skład – 64 osoby), Podkomitet Kultury Fizycznej (skład – 40 osób), Podkomitet Turystyki (skład – 46 osób), Prezydium GKKFiT (skład – 18 osób), Kolegium (skład – 20 osób), Prezydium Kolegium – Kierownictwo GKKFiT (skład – 20 osób), Rada Wychowania Fizycznego (skład – 25 osób), Rada Turystyki (skład wraz z zespołami – 120 osób), Rada Sportu (skład – 25 osób).

leczej: „niezbędne jest (...) pogłębienie procesu decentralizacji oraz umacnianie samorządnego działania społecznego ruchu”. W dalszej części wypowiedzi stwierdził jednak: „aktualny system organizacyjny i finansowy naszego sportu jest zbyt skomplikowany, powoduje duże koszty, nie sprzyja pełnej mobilizacji – wymaga więc istotnych zmian. W tej dziedzinie zadania powinny być planowane, finansowane i realizowane **pod centralnym kierownictwem państwowym** (podkr. – A.P.)”¹².

Wypowiedź Reczka była absurdalna. W trakcie jednego wystąpienia mówił on o konieczności wprowadzenia decentralizacji i centralizacji. Były to dwa wykluczające się postulaty. Jednak większy nacisk położył na zmiany prowadzące do zapewnienia „centralnego kierownictwa”. Było to zgodne z wytycznymi przygotowanymi przez Komisję Sportu i Turystyki Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR dla wspomnianej wcześniej Komisji Rządowo-Partyjnej. Praktycznie były to gotowe wnioski, jakie należało „wypracować”: „Komisja powinna dokonać krytycznej oceny struktury zarządzania podstawowymi ogniwami sportu masowego i wyczynowego, zadań i czynności ogniw kierujących na szczeblu centralnym, wojewódzkim i powiatowym. Na podstawie tej oceny zaproponować wnioski zmierzające do uproszczenia struktury zarządzania, gwarantującej, przy zachowaniu społecznego charakteru ruchu sportowego, decydujący wpływ organów państwowych na rozwój sportu wyczynowego”¹³.

Powołanie komisji, kolegialnego organu, stwarzało pozory autentycznego i spontanicznego działania osób uczestniczących w pracach tego gremium. Tymczasem, była to aktywność „wyreżyserowana” w KC PZPR. W składzie Komisji Rządowo-Partyjnej mieli się znaleźć przedstawiciele zrzeszeń, klubów sportowych, działacze „terenowi”, polskich związków sportowych, organizacji młodzieżowych, pracownicy nauki oraz delegaci GKKFiT i KC PZPR, na czele z wicepremierem Wincentym Kraśko¹⁴.

W grudniu 1971 r. zaplanowano obrady VI Zjazdu PZPR. Niespełna trzy miesiące przed rozpoczęciem zjazdu, Komisja Rządowo-Partyjna powołana przez Radę Ministrów oficjalnie rozpoczęła pracę. W rzeczywistości, jej skład ustalono w Wydziale Propagandy i Agitacji KC PZPR. Wysoką rangę tego gremium miał

12 *Potrzebny jest system organizacyjny oparty na szerokiej działalności społecznej. Skróty referatu przewodniczącego GKKFiT Włodzimierza Reczka na plenarnym posiedzeniu w dniu 23 bm., „Przegląd Sportowy” nr 48, 24 kwietnia 1971 r., s. 2.*

13 AAN, KC PZPR, sygn. XXXI-29, *Problemy do rozpatrzenia przez Komisję Rządowo-Partyjną do spraw systemu masowej kultury fizycznej oraz sportu wyczynowego*, k. 48.

14 *Ibidem*, k. 52.

podkreślać fakt, że przewodniczącym został wicepremier Wincenty Kraśko¹⁵. Ponadto uczestniczyli w niej m.in. zastępca kierownika Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR – J. Skrzypczak, przewodniczący GKFiT – W. Reczek i jego zastępcy oraz przewodniczący WKKE, działacze sportowi, dziennikarze i pracownicy aparatu partyjnego komitetów wojewódzkich PZPR. W sumie kilkadziesiąt osób¹⁶. Rządzący stworzyli pozory, że komisja wypracuje program zmian w kulturze fizycznej. W istocie, jak już wspomniano, scenariusz tych zmian był wcześniej opracowany w KC PZPR.

Po zakończeniu Igrzysk Olimpijskich w Monachium w 1972 r. w „Przeglądzie Sportowym” skrytykowano dotychczasowy system organizacyjny kultury fizycznej, jako „tradycyjny i skomplikowany”, z dużą liczbą „dysponentów”, gdzie „wszyscy zajmują się wszystkim”¹⁷.

Z uwagami tymi wyraźnie korespondowały „diagnozy” Biura Politycznego KC PZPR: „Prawidłowość funkcjonowania systemu kultury fizycznej utrudnia: mnogość ośrodków dyspozycyjnych w sporcie wyczynowym oraz skomplikowany, wielotorowy system zarządzania i finansowania (...)”¹⁸.

Na początku 1973 r. Komisja ds. Reformy Sportu Kwalifikowanego przygotowała projekty zmian organizacyjnych. Uwzględniano w nich ustalenia Komisji Rządowo-Partyjnej i Sekretariatu KC PZPR, zgodnie z którymi zdecydowano o wprowadzeniu „scentralizowanego modelu zarządzania” w sporcie kwalifikowanym, zaś w sporcie masowym – „zdecentralizowanego”¹⁹. W lutym 1973 r. pro-

15 zob. Zarządzenie nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 1971 r. w sprawie powołania Komisji Rządowo-Partyjnej do spraw masowej kultury fizycznej i sportu wyczynowego, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 160; Załącznik do zarządzenia nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 1971 r. Skład Komisji Rządowo-Partyjnej do spraw masowej kultury fizycznej i sportu wyczynowego, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 161 i nast.

16 Komisja partyjno-rządowa rozpoczęła działalność. Teraźniejszość i przyszłość kultury fizycznej, „Przegląd Sportowy”, nr 148, 26 października 1971 r., s. 2; zob. Zarządzenie nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 1971 r. w sprawie powołania Komisji-Rządowo-Partyjnej do spraw masowej kultury fizycznej i sportu wyczynowego, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 160; Załącznik do zarządzenia nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 1971 r. Skład Komisji Rządowo-Partyjnej do spraw masowej kultury fizycznej i sportu wyczynowego, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 161 i nast. W trakcie prac dokonane zostały zmiany składu komisji. Przewodniczącym został wicepremier Józef Tejchma. Zastępcę kierownika Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR, Józefa Skrzypczaka, zastąpił zastępca kierownika Wydziału Organizacyjnego KC PZPR Andrzej Żabiński.

17 Wokół struktury sportu. Tradycje i hierarchia, „Przegląd Sportowy”, nr 162, 28 września 1972 r., s. 4.

18 AAN, KC PZPR, sygn. 820/8, Wytyczne Biura Politycznego KC PZPR do programu rozwoju kultury fizycznej, karty nienumerowane.

19 Ibidem.

jekty zmian opiniowali najpierw prezesi i sekretarze generalni polskich związków sportowych, a następnie przewodniczący i wiceprzewodniczący WKKF-ów²⁰.

W okresie, kiedy prace dotyczące zmian organizacyjnych w sporcie, realizowanych według dyrektyw partyjnych, były już zaawansowane, Rada Ministrów wydała uchwałę nr 85 z dnia 6 kwietnia 1973 r. „w sprawie dalszego rozwoju kultury fizycznej”²¹. Dokument ten zobowiązywał przewodniczącego GKKFiT, by zapewnił powołanie „odrębnej organizacji sportu kwalifikowanego”²². Niespełna miesiąc później Kolegium GKKFiT przyjęło „założenia programowo-organizacyjne modernizacji struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego”²³.

Kilka dni przed wydaniem wspomnianej uchwały nr 85 dokonano zmiany na stanowisku przewodniczącego GKKFiT. Włodzimierza Reczka zastąpił 41-letni wówczas pracownik aparatu partyjnego, Bolesław Kapitan²⁴. „Przegląd Sportowy” informował, że dotychczasowy przewodniczący GKKFiT przeszedł na emeryturę²⁵. Natomiast w prasie zachodniej pojawiły się spekulacje, jakoby usunięcie Reczka było następstwem „przestępstw celno-dewizowych” popełnianych przez polskich sportowców²⁶. Rzeczywiście, takie „występki” sportowców miały miejsce. Jednakże sam Reczek był wyjątkowo skrupulatny w przestrzeganiu przepisów związanych z przekraczaniem granic²⁷. Możemy przypuszczać, że odsunięcie Reczka od władzy było raczej następstwem wymiany kadr. Wszak wykonawcą dyrektyw partii i rządu musiał być „człowiek Gierka”. Reczek, wieloletni przewodniczący GKKE,

20 AAN, PFS, sygn. 2/2, *Opinie o projekcie reformy struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego*, k. 15.

21 Uchwała Nr 85 Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 1973 r. w sprawie kultury fizycznej, *Monitor Polski*, 1973, nr 21, poz. 123.

22 Ibidem, par. 9.

23 AAN, KC PZPR, sygn. 820/9, *Założenia programowo-organizacyjne modernizacji struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego*, [w:] *Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego)*, karty nienumerowane; także: AAN, PFS, sygn. 2/1, *Założenia programowo-organizacyjne modernizacji struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego*, [w:] *Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego)*, karty nienumerowane.

24 *Bolesław Kapitan przewodniczącym GKKFiT*, „Przegląd Sportowy”, nr 55, 7 kwietnia 1973 r., s. 1. B. Kapitan po studiach w Moskwie, w latach 1958–1973 pracował w aparacie partyjnym w Łodzi m.in. jako sekretarz komitetu dzielnicowego, sekretarz KW i kierownik wydziału KW, zob. Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej w Warszawie, sygn. BU 01918/266, *Kapitan Bolesław*, karty nienumerowane.

25 *Przewodniczący GKKFiT dr Włodzimierz Reczek przeszedł na emeryturę*, „Przegląd Sportowy”, nr 51, 31 marca 1973 r., s. 1.

26 AAN, GKKFiT, *Sport Zürich*, nr 46, czwartek 19 kwietnia 1973 r., k. 223.

27 Wywiad z Wojciechem Zablockim, Warszawa, 9 kwietnia 2010 r.

później GKKFiT, tego warunku nie spełniał. Jednak całkowite odsunięcie go od sportu było niemożliwe. Pozostawał on bowiem – jako członek MKOl – jedynym przedstawicielem Polski w tej instytucji, a władza komunistyczna doświadczyła już wcześniej, że jej wpływy tam nie sięgają²⁸.

Po odsunięciu Reczka od rządów w GKKFiT, w charakterystyczny dla systemu sposób, krytycznie podsumowano jego dotychczasowy dorobek. Nowy przewodniczący GKKFiT zwracał uwagę na „wiele nieprawidłowości występujących w ruchu sportowym”, a szczególnie na „rosnącą dysproporcję między zakresem umasowienia kultury fizycznej a poziomem sportu wyczynowego”. Sposobem na rozwiązanie tych problemów miało być „jakościowe przeobrażenie struktury polskiej kultury fizycznej”²⁹.

Oficjalnie, 12 czerwca 1973 r. prezesi dwudziestu ośmiu polskich związków sportowych powołali Polską Federację Sportu³⁰. Zadaniem PFS było „kierowanie sportem kwalifikowanym w Polsce”³¹. W uchwalonym tego samego dnia statucie PFS uznano nadzór merytoryczny i finansowy GKKFiT nad nowo utworzoną organizacją³². Dodatkowo zależność tę utwierdzał fakt, że prezesem PFS został wiceprzewodniczący GKKFiT, Stanisław Nowosielski³³. Po zakończeniu Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Innsbrucku w 1976 r. zastąpił go wieloletni pracownik aparatu partyjnego KC PZPR, Marian Renke³⁴. Statut PFS został zatwierdzony decyzją Urzędu Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej miasta stołecznego Warszawy z dnia 22 czerwca 1973 r. Interesujący jest fakt, że został on przyjęty na podstawie prawa o stowarzyszeniach z 27 października 1932 r.

28 zob. A. Pasko, *Ku „jednolitemu kierownictwu”...*, s. 695.

29 L. Cergowski, *Doniesle przeobrażenia polskiej kultury fizycznej*, „Przegląd Sportowy”, nr 99, 12 czerwca 1973 r., s. 1, 2.

30 AAN, KC PZPR, sygn. 820/9, Deklaracja założycielska, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane; także: AAN, PFS, sygn. 2/1, Deklaracja założycielska, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane; Na początku 1973 r. zaproponowano nazwę Federacja Polskich Związków i Klubów Sportowych, patrz: AAN, PFS, sygn. 2/2, *Założenia struktury sportu kwalifikowanego*, k. 2.

31 AAN, KC PZPR, sygn. 820/9, *Założenia programowo-organizacyjne modernizacji struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego*, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane; także: AAN, PFS, sygn. 2/1, *Założenia programowo-organizacyjne modernizacji struktury organizacyjnej sportu kwalifikowanego*, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane.

32 *Federacja Sportu faktem dokonanym*, „Przegląd Sportowy”, nr 100, 14 czerwca 1973 r., s. 3.

33 *Powołano kierownictwo Polskiej Federacji Sportu*, „Przegląd Sportowy”, nr 100, 14 czerwca 1973 r., s. 1.

34 *Marian Renke na czele Polskiej Federacji Sportu*, „Przegląd Sportowy”, nr 41, 25 lutego 1976 r., s. 1.

Najwyższą władzę PFS stanowiła Rada Federacji³⁵. W PFS mieliśmy do czynienia z członkostwem bezpośrednim i pośrednim. Członkami bezpośrednimi były polskie związki sportowe oraz wojewódzkie federacje sportu. Natomiast członkami pośrednimi – kluby sportowe działające w zakresie sportu kwalifikowanego zrzeszone w wojewódzkich federacjach sportu³⁶. Członkostwo w PFS zgłosiły w sumie 32 polskie związki sportowe. Do PFS nie należał jedynie Polski Związek Żeglarski³⁷. Do końca 1973 r. we wszystkich województwach powstały wojewódzkie federacje sportu³⁸. W połowie 1974 r. członkami pośrednimi PFS było około 40% klubów działających na terenie kraju³⁹.

W ramach reorganizacji z końcem 1973 r. zostały rozwiązane i skreślone z rejestrów stowarzyszeń okręgowe związki sportowe. Ich zadania przejęły sekcje specjalistyczne działające przy wojewódzkich federacjach sportu⁴⁰.

Wprowadzona reorganizacja oznaczała centralizację zarządzania sportem oraz zmniejszenie udziału tzw. czynnika społecznego na rzecz etatyzacji ruchu sportowego⁴¹. Mimo to, prezes Nowosielski powtarzał: „ruch sportowy zamierzamy oprzeć na pracy działaczy społecznych, od których tak wiele w sporcie zależy”⁴². Wciąż jednak w strukturach sportu nadrzędną pozycję utrzymywał aparat administracyjny jaki stanowił GKkFiT⁴³.

Utworzenie PFS spowodowało ograniczenie roli Polskiego Komitetu Olimpijskiego. PFS ulokowano nawet w dotychczasowej siedzibie PKOl. Zgodnie ze zwyczajem panującym od początku lat pięćdziesiątych nowy przewodniczący

35 AAN, Polska Federacja Sportu, sygn. 2/1, *Stan organizacyjny Polskiej Federacji Sportu*, k. 53; także: AAN, PFS, sygn. 2/1, *Statut Polskiej Federacji Sportu*, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane.

36 AAN, Polska Federacja Sportu, sygn. 2/1, *Stan organizacyjny Polskiej Federacji Sportu*, k. 54; także: AAN, PFS, sygn. 2/1, *Statut Polskiej Federacji Sportu*, [w:] Materiały w sprawie powołania Polskiej Federacji Sportu (do użytku wewnętrznego), karty nienumerowane.

37 AAN, PFS, sygn. 2/1, *Stan organizacyjny polskich związków sportowych na dzień 15.06.1974 r.*, k. 58; także: *Polska Federacja Sportu przedstawia plan działania*, „Przegląd Sportowy”, nr 147, 18–19 sierpnia 1973, s. 2.

38 AAN, Polska Federacja Sportu, sygn. 2/1, *Stan organizacyjny Polskiej Federacji Sportu*, k. 53.

39 Ibidem, k. 54.

40 Ibidem, k. 54.

41 A. Nowakowski, op. cit., s.108.

42 *Polska Federacja Sportu przedstawia plan działania*, „Przegląd Sportowy”, nr 147, 18–19 sierpnia 1973, s. 2.

43 AAN, GKkFiT, sygn. 1/168, *Informacja o realizacji uchwały nr 86 Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 1973 r. w sprawie dalszego rozwoju kultury fizycznej*, k. 18; także: AAN, GKkFiT, sygn. 26/42, *Program rozwoju sportu ze szczególnym uwzględnieniem okresu przygotowań do Igrzysk Olimpijskich 1980 r.*, k. 336.

GKKFiT był równocześnie prezesem PKOl. Oficjalnie, Bolesław Kapitan stanowisko to objął na walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym PKOl, zorganizowanym 29 czerwca 1973 r. Wtedy też określono nowy zakres zadań PKOl. Ponieważ PFS przejęła przygotowania reprezentacji do igrzysk olimpijskich, PKOl pozostało prowadzenie działań propagujących ideę olimpijską, przygotowanie programu pozasportowego na igrzyska oraz gromadzenie funduszu olimpijskiego⁴⁴. To ostatnie zadanie oznaczało także utrzymywanie kontaktów z Polonią zagraniczną. Reorganizacja sportu sprowadziła zadania PKOl – jak to określił sekretarz generalny tej instytucji, Stanisław Drążdżewski – do działalności propagandowej⁴⁵. W gruncie rzeczy, podobnie jak w okresie stalinizmu, PKOl odsunięto od merytorycznego wpływu na sport.

Już po roku funkcjonowania PFS okazało się, że nowy system nie spełniał zamierzonych celów. Zgodnie z założeniami, członkami federacji miały być sekcje, w których osiągnano wyniki przynajmniej na poziomie rekordów powiatu. To wymaganie miało „pobudzać zdrowe ambicje mniejszych klubów sportowych”. Tylko te jednostki miały otrzymywać dofinansowanie działalności. Jednak w praktyce, w województwach, w których było niewiele klubów, na przykład w Białostockiem, wszystkie znajdowały się pod patronatem federacji. W kraju dochodziło także do likwidacji małych klubów i wzmacniania dużych, które przejmowały sportowców z mniej znaczących ośrodków sportowych⁴⁶.

Sytuację w zarządzaniu sportem skomplikowała także reforma administracji lokalnej z 1972 r. Bowiem GKKFiT na rzecz gminy utracił organy terenowe. W efekcie, instytucja ta nie mogła bezpośrednio kierować pracą administracji sportowej w terenie⁴⁷.

Od 1 czerwca 1975 r. obowiązywał dwustopniowy podział administracyjny kraju. Zlikwidowano powiaty, liczbę województw zwiększono do 49. Zmiany administracyjne wymuszały konieczność dostosowania struktur organizacyjnych sportu wyczynowego do nowego podziału kraju. Jednakże ze względu na zbliżający się termin Igrzysk Olimpijskich w Montrealu działania te ograniczono do „niezbędnego minimum”. Dlatego wojewódzkie federacje sportu przyjęły międzywojewódzki charakter.

44 *PKOl na nowej drodze*, „Przegląd Sportowy”, nr 112, 30 czerwca – 1 lipca 1973 r., s. 2.

45 *Polski Komitet Olimpijski przed nowymi zadaniami*, „Przegląd Sportowy”, nr 213, 20 listopada 1973 r., s. 2.

46 *Problemy federacji z pozycji wojewódzkiej*, „Przegląd Sportowy”, nr 210, 18 października 1974 r., s. 4.

47 A. Nowakowski, op. cit., s. 113.

Po wprowadzeniu reformy administracyjnej we wszystkich 49 urzędach wojewódzkich oraz w urzędach miejskich miast powyżej 150 tys. mieszkańców miały powstać wydziały kultury fizycznej i turystyki. Natomiast w miastach liczących 20-150 tys. mieszkańców sprawy kultury fizycznej i turystyki powierzano wydziałom kultury, kultury fizycznej i turystyki. Wydziały te podlegały odpowiednim wojewodom⁴⁸. W istocie prowadziło to do zwiększenia centralizacji zarządzania sportem, osłabiało pozycję GKKFiT i zmniejszało wpływ kierownictwa tej instytucji na pracę aparatu terenowego⁴⁹.

Tymczasem, w uchwale GKKFiT z 26 czerwca 1975 r. stwierdzono, że decyzje władz podjęte w związku z nowym podziałem organizacyjnym umocniły „rangę kultury fizycznej”⁵⁰. W dokumencie tym określono także polityczne znaczenie kultury fizycznej w państwie. Bowiem zamierzano ją wykorzystać „dla wychowania i kształtowania postaw moralnych i społecznych”⁵¹.

19 kwietnia 1977 r. Biuro Polityczne KC PZPR podjęło uchwałę „w sprawie dalszego rozwoju kultury fizycznej”. W historii Polski Ludowej był to drugi dokument tak wysokiej rangi dotyczący tego obszaru życia społecznego. Wcześniej uchwałę w sprawach związanych z kulturą fizyczną BP KC PZPR wydało we wrześniu 1949 r. Najwyższe władze partii podkreśliły „szczególne miejsce” sportu kwalifikowanego „w znaczeniu ideologiczno-wychowawczym jak i propagandowo-widowiskowym”⁵². Ta swoista nobilitacja sportu wyczynowego wynikała ze znaczenia, jakie rządzący przypisywali zbliżającym się Igrzyskom Olimpijskim w Moskwie w 1980 roku. W uchwale BP KC PZPR z września 1949 r. podkreślali oni, że sport masowy miał być „siłą napędową” rozwoju sportu wyczynowego. Natomiast w 1977 r. relacje te zmieniono. To sport wyczynowy miał wpływać „pobudzająco na masowy ruch sportowy”⁵³. Występy sportowców w Moskwie miały służyć m.in. „dalszemu pogłębieniu braterstwa polsko-radzieckiego i przyjaznej współpracy polskiej młodzieży z młodzieżą wszystkich państw biorących udział w igrzyskach”⁵⁴. Biuro Polityczne KC PZPR w uchwale zapowiedziało także ko-

48 Ibidem; A. Nowakowski, op. cit., s. 115.

49 A. Nowakowski, op. cit., s. 115.

50 *Uchwała GKKFiT z 26 czerwca 1975 r.*, „Przegląd Sportowy”, nr 124, 27 czerwca 1975 r., s. 2.

51 Ibidem.

52 *Uchwała Biura Politycznego KC PZPR w sprawie dalszego rozwoju kultury fizycznej*, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 175.

53 Ibidem.

54 W. Zrobik, *Po posiedzeniu Biura Politycznego KC PZPR. Szerzej i lepiej*, „Przegląd Sportowy”, nr 78, 21 kwietnia 1977 r., s. 3.

nieczność „dalszego doskonalenia modelu organizacyjnego sportu kwalifikowanego”⁵⁵.

Według szacunków kierownictwa PZPR, w latach siedemdziesiątych nastąpiło znaczne ożywienie turystyki krajowej i zagranicznej. W 1960 r. przyjechało do Polski ok. 184 tys. osób, tymczasem w 1977 r. nasz kraj odwiedziło około 9,6 milionów turystów⁵⁶. W opinii władz, dotychczasowe struktury, gdzie od 1960 r. jeden urząd zarządzał sprawami kultury fizycznej i turystyki, były niewydolne. W tej sytuacji Wydział Organizacji Społecznych Sportu i Turystyki KC PZPR wystąpił z wnioskiem o powołanie „centralnego organu administracji państwowej dla spraw kultury fizycznej i sportu oraz takiegoż organu dla spraw turystyki”⁵⁷. Według instrukcji partyjnych zmiany te przygotowywano z myślą o „zapewnieniu warunków sprzyjających pełnej realizacji zadań wytyczonych postanowieniami Biura Politycznego KC PZPR”. Chodziło tutaj o wytyczne ze stycznia 1973 r. oraz uchwałę BP KC PZPR z 1977 r. Przy konstruowaniu nowej struktury zarządzania kulturą fizyczną i turystyką korzystano z doświadczeń innych krajów socjalistycznych, NRD, Węgier, Rumunii i ZSRR. Projekt zmian musiał uzyskać akceptację BP KC PZPR oraz sekretarzy i członków Sekretariatu KC PZPR⁵⁸. W sprawie restrukturyzacji przeprowadzono także konsultacje z aktywnym, państwowym i sportowym. Opinie przedstawiali m.in. sekretarze komitetów wojewódzkich PZPR, kierownictwa GKKFiT, PFS i Centrali Turystycznej „Orbis” oraz wojewódzkich federacji sportu⁵⁹.

Rządzący wskazywali, że efektem zmian organizacyjnych miały być m.in. oszczędności, uproszczenie struktur⁶⁰, ale przede wszystkim „zapewnienie kompleksowego, jednolitego zarządzania sprawami sportu i umocnienia kierowniczej roli organów administracji państwowej (...)”. Tłumacząc z żargonu partyjnego należy wyjaśnić, że oznaczało to nasilenie centralnego zarządzania kulturą fizyczną i turystyką. Absurdalnie brzmiało więc twierdzenie rządzących, że jakoby zmiany te sprzyjały „pogłębieniu więzi ze społecznym ruchem sportowym”⁶¹.

55 Uchwała Biura Politycznego KC PZPR w sprawie dalszego rozwoju kultury fizycznej, [w:] L. Szymański, op. cit., s. 179.

56 AAN, KC PZPR, sygn. XI/956, *Propozycje zmian w strukturze i zasadach funkcjonowania organów kierujących kulturą fizyczną i turystyką*. Warszawa luty 1978, k. 3.

57 Ibidem, k. 4.

58 Ibidem, k. 1.

59 Ibidem, k. 7.

60 Ibidem, k. 5, 8.

61 Archiwum Ministerstwa Edukacji Narodowej w Warszawie (dalej: ArMEN), GKKFiS, sygn. 1/270, t. 1, *Notatka w sprawie zmian w systemie kierowania sportem wyczynowym na szczeblu centralnym, wynikających z utworzenia Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu*, karty nienumerowane.

26 maja 1978 r. Sejm wydał ustawę, w której powoływano centralny, kolegialny organ administracji państwowej podległy Prezesowi Rady Ministrów – Główny Komitet Kultury Fizycznej i Sportu, zlikwidowano natomiast GKKFiT. Sprawami turystyki miał się zajmować oddzielny organ – Główny Komitet Turystyki⁶². Przewodniczącym GKKFiS został Marian Renke⁶³. Uchwały zostały przyjęte, przy sprzeciwie posła koła poselskiego „Znak”, Ryszarda Bendera. W nazwie nowej instytucji, GKKFiS, zachodziła sprzeczność natury semantycznej. Bowiem pojęcie „kultura fizyczna” obejmowało swoim zasięgiem także „sport”⁶⁴. Jednak było to świadome działanie rządzących, którzy w ten sposób próbowali podkreślić szczególne znaczenie tego obszaru kultury fizycznej. W Wydziale Organizacji Społecznych Sportu i Turystyki KC PZPR argumentowano więc: „aczkolwiek sport stanowi część pojęcia «kultura fizyczna» – proponuje się nadanie nazwy «GKKFiS» dla podkreślenia szczególnego miejsca, jakie zajmuje sport i dania wyrazu idei ściślejszego zespolenia dotychczas istniejących organów”⁶⁵.

W dokumentach określających zasady funkcjonowania GKKFiS dostrzegamy polityczną zależność tego urzędu. W Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1978 r. „w sprawie szczegółowego zakresu działania Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu” instytucji tej przypisano konieczność określania kulturze fizycznej zadań „w ramach narodowych planów społeczno-gospodarczych” i „wytyczanie kierunków oraz zapewnianie warunków pracy ideowo-wychowawczej w dziedzinie kultury fizycznej i sportu”⁶⁶. Natomiast w „Regulaminie Organizacyjnym Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu” zapisano, że aparat wykonawczy tej instytucji w pierwszej kolejności miał realizować „politykę społeczną i gospodarczą określoną uchwałami oraz wytycznymi Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej”⁶⁷. Skądinąd, było to zgodne z Konstytucją PRL, bowiem poprawka z 1976 r. sankcjonowała „prze-

62 ArMEN, GKKFiS, sygn. 52/1, *Ustawa z dnia 26 maja 1978 r. o utworzeniu Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu*, karty nienumerowane; także: *Ustawa z dnia 26 maja 1978 r. o utworzeniu Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu*, Dz. U. 1978, nr 14, poz. 59.

63 Marian Renke przewodniczącym Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu, „Przegląd Sportowy”, nr 126, 27 czerwca 1978 r., s. 1.

64 A. Nowakowski, op. cit., s. 119; J. Gaj, op. cit., s. 122.

65 AAN, KC PZPR, sygn. XI/956, *Propozycje zmian w strukturze i zasadach funkcjonowania organów kierujących kulturą fizyczną i turystyką*. Warszawa luty 1978, k. 9.

66 *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1978 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu*, Dz. U. 1978, nr 18, poz. 82.

67 ArMEN, Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki, sygn. 253/1, *Regulamin organizacyjny Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Sportu*, karty nienumerowane.

wodnią” rolę PZPR w państwie⁶⁸. W kompetencjach przewodniczącego GKKFiS znajdował się zapis nakazujący mu podejmowanie decyzji i postanowień „wynikających ze stosunku do instancji partyjnych, organów władzy oraz naczelnych, centralnych i terenowych organów administracji państwowej”⁶⁹. W rzeczywistości, nowe regulacje prawne zwiększały stopień centralnego sterowania kulturą fizyczną. Tą swoistą omnipotencją władzy w zakresie kultury fizycznej rządzący wykorzystywali m.in. w sportowych i pozasportowych przygotowaniach do Igrzysk Olimpijskich. W wielu sytuacjach ten centralizm przyjmował wręcz absurdalny charakter. Przykładem było formalne podporządkowanie PKOl przewodniczącemu GKKFiS⁷⁰. W rzeczywistości, mieliśmy sytuację, w której ta instytucja pełniła „fasadowy” charakter. Jej formalne istnienie, podobnie jak w okresie stalinizmu, potrzebne było jedynie do udziału sportu polskiego w międzynarodowym ruchu olimpijskim.

W sytuacji, kiedy GKKFiS przejmował dotychczasowe kompetencje PFS, istnienie tej instytucji były bezzasadne. Dlatego oficjalnie 21 września 1978 r. na XII posiedzeniu PFS zakończono jej działalność. Zdecydowano jednak o pozostawieniu wojewódzkich federacji sportu, które miały „kierować i koordynować” sportem kwalifikowanym w województwach⁷¹. Utrzymano także wydziały kultury fizycznej i turystyki przy urzędach wojewódzkich. Na I plenarnym posiedzeniu GKKFiS przewodniczący M. Renke podkreślił także konieczność zwiększenia zakresu samodzielności i kompetencji polskich związków sportowych⁷².

Pod koniec lat siedemdziesiątych w Polsce nasilił się kryzys gospodarczy. Jednocześnie narastała opozycja wobec władz, społeczeństwo odważniej eksponowało postawy religijne oraz negatywne stanowisko wobec rządzących. Katalizatorem zmian była pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do Polski w 1979 r. W następnym roku, wprowadzona przez rząd podwyżka cen mięsa, wywołała masowe strajki w całym kraju. Zakończyły się one nieoczekiwanym sukcesem robotników. Podpisano umowy między stroną rządową a międzyzakładowymi komitetami strajkowymi. Władze m.in. zobowiązały się do rejestracji niezależnych związków zawodowych. Na początku września 1980 r. ze stanowiska I sekretarza

68 A. Nowakowski, op. cit., s. 122.

69 Ibidem.

70 ArMEN, Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki, sygn. 253/1, *Wykaz jednostek podporządkowanych i bezpośrednio kontrolowanych*, karty nienumerowane; A. Nowakowski, op. cit., s. 123.

71 *Polska Federacja Sportu przestała istnieć pozostał bogaty dorobek i doświadczenia*, „Przegląd Sportowy”, nr 189, 22 września 1978 r., s. 1.

72 *Inauguracyjne Plenum GKKFiS. Wszystkie siły dla rozwoju wychowania fizycznego i sportu*, „Przegląd Sportowy”, nr 194, 29 września 1978 r., s. 1.

KC PZPR usunięto E. Gierka. Zastąpił go Stanisław Kania⁷³. Jednak biegu wydarzeń zapowiadających zmiany nie można było zatrzymać.

W gruncie rzeczy porażką organizatorów zakończyły się także zorganizowane na przełomie lipca i sierpnia 1980 r., przy ogromnym zaangażowaniu państw socjalistycznych, Igrzyska Olimpijskie w Moskwie. Jesień zmian w kraju musiała także dotknąć kulturę fizyczną w Polsce. Słysząc było spontaniczne głosy nawołujące do głębokich reform tego sektora życia. Postulowano likwidację fikcyjnych etatów sportowców w zakładach pracy, zmianę sposobu finansowania sportu wyczynowego, a nawet wprowadzenie zawodowstwa. Do GKKFiS z różnych środowisk trafiały propozycje wprowadzenia reform w sporcie⁷⁴. Swoistym „znakiem czasu” był list byłego „wieloletniego prezesa RKS «Orzeł»” skierowany do władz sportowych, w którym pisał: „W wyniku wydarzeń, jakie miały miejsce w naszym Kraju, nadszedł okres odnowy na wszystkich odcinkach życia. Nie ominęło to również sportu. (...) Zaszła konieczność dokonania w sporcie polskim wielu zmian organizacyjnych, zlikwidowania wypaczeń i nieprawidłowości, zaprowadzenia daleko idących oszczędności, oczyszczenia atmosfery wokół sportu”⁷⁵. Do listu autor dołączył propozycję nowego modelu organizacyjnego sportu. Jednak na realizację tego i podobnych postulatów trzeba było jeszcze poczekać.

Podsumowując należy stwierdzić, że organizacja kultury fizycznej w Polsce, w dekadzie E. Gierka, była podporządkowana realizacji celów politycznych władz. Scenariusze tych zmian pisano w Sekretariacie i Biurze Politycznym KC PZPR. Równocześnie rządzący stwarzali pozory, że reorganizacji dokonywano według pomysłów przedstawicieli ruchu sportowego. Pewnym zaskoczeniem może być fakt, że w dziesięcioleciu, w którym – wydawałoby się – nastąpiło pewne rozluźnienie skostniałego systemu politycznego, w organizacji sportu rządzący stosowali wzory bardziej pasujące do okresu stalinizmu. Przykładem może być zwiększanie centralizacji zarządzania, czy też sprowadzenie zadań PKOl do działań propagandowych. Jednocześnie, przedstawiciele władzy wielokrotnie posługiwali się hasłem bez pokrycia w rzeczywistości, o znaczeniu tzw. aktywu społecznego w sporcie. Przyznanie w 1974 r. organizacji Igrzysk Olimpijskich w 1980 r. Moskwie, sprawiło, że priorytetem władzy, zainteresowanej osiągnięciem sukcesu

73 W. Roszkowski, *Historia Polski 1914-1998*, Warszawa 1999, s. 353 i nast.

74 ArMEN, GKKFiS, sygn. 1/283, *Pismo ministra przemysłu maszynowego do przewodniczącego GKKFiS z dnia 8 października 1980 r.*, karty nienumerowane; ArMEN, GKKFiS, sygn. 1/283, *Pismo Urzędu Wojewódzkiego w Opolu do zastępcy przewodniczącego GKKFiS z dnia 3 listopada 1981 r.*, karty nienumerowane.

75 ArMEN, GKKFiS, sygn. 1/283, *Dotyczy: nowego modelu sportu w Polsce Ludowej*, karty nienumerowane.

sportowego, stał się sport wyczynowy. Znalazło to odbicie w strukturze organizacyjnej. W nazwie instytucji zarządzającej, wbrew logice, wyodrębniono sport – powstał Główny Komitet Kultury Fizycznej i Sportu. Aparat wykonawczy tego komitetu w pierwszej kolejności miał realizować wytyczne PZPR.

Sport administration in Poland during the Edward Gierek decade

Summary

Edward Gierek's team made efforts to try to reform the organizational structure of Polish sport. They intended to strengthen central administration of professional sport. Officially, a scheme of the reforms was to be prepared by the Party and Government Commission appointed by the Cabinet. A decision to establish such a commission was made by Secretarial Central Committee of the Polish United Workers' Party. However, before starting any work on this project, final results were already composed. They were prepared at the Polish United Workers Party's Central Committee's Propaganda Department. The appointment of a collegiate body was to look like an authentic and spontaneous activity of the people participating and working within its structure.

After the end of the Olympic Games in Munich, a previous president of GKKFiT (General Committee for Physical Culture and Tourism), Włodzimierz Reczek, was dismissed. E. Gierek's "man" was to administer the office and changes in sport. The office of GKKFiT's president was taken by an experienced party activist Bolesław Kapitan. The first significant change was the establishment of Polish Sport Federation in 1973, which was to administer qualified sport. At the same time, similar to the times of Stalinism, a role of the Polish Olympic Committee was minimized.

In 1974, Moscow was granted the right to organize the Olympic Games of 1980. Professional sport became a priority for the authorities. It was even emphasized in the very name of a new entity appointed in 1978 – General Committee of Physical Culture and Sport. Despite the fact that sport is contained only in the concept of physical culture, the authorities knowingly decided to include this word therein. In the same year, the Polish Sport Federation was abolished. GKKFiS (General Committee of Physical Culture and Sport) officials were to follow the Polish United Workers Party's directives.

Управление спортом в Польше в декаде Эдуарда Герека

Резюме

Команда Герека предприняла попытки реформировать организационную структуру спорта. Они намеревались укрепить центральное руководство делами рекордистского спорта. Официально, программу реформ должна была подготовить Правительственно-партийная комиссия, созданная Советом Министров. Решение о создании этой комиссии принял Секретариат ЦК ПОРП. Однако, перед тем, как начать работу, были готовы конечные выводы. Их подготовили в Отделе пропаганды и агитации ЦК ПОРП. Создание коллегиального органа должно было создавать видимость действительного и стихийного действия людей, участвующих в работе этого коллектива.

После окончания Олимпийских игр в Мюнхене был снят с должности прежний председатель Главного комитета физкультуры и туризма, Владимир Речек. Управлением и изменениями в спорте должен был руководствовать „человек Герека”. В должность председателя Главного комитета физкультуры и туризма вступил опытный работник партийного аппарата, Болеслав Капитан. Первым значимым изменением было создание в 1973 г. Польской федерации спорта, организации, которая должна была управлять квалифицированным спортом. Одновременно, подобно тому как в период сталинизма, была сведена к минимуму роль Польского олимпийского комитета.

В 1974 г. Москве предоставили право организовать олимпийские игры в 1980 году. Приоритетом властей стал рекордистский спорт. Это было экспонировано даже в названии нового учреждения, созданного в 1978 г. – Главном комитете физкультуры и спорта. Несмотря на факт, что спорт помещается в понимании физической культуры, власти сознательно решили поместить это слово. В этом же году была ликвидирована Польская федерация спорта. Работники Главного комитета физкультуры и спорта должны были руководствоваться директивами ПОРП.